

MAANMITTARI – geoinformaatikko – geomaatikko – geopoliitikko?

Maanmittarin ammatti, tuo maailman toiseksi vanhimmaksi mainittu, on sitten Niilin lähteet jätettyään muuttanut useasti muotoaan ja rönsyillyt sivuilleen niin, että keskustelu ammattikunnan nimen muuttamisesta ottaa aina silloin tällöin tulta. Kaikki eivät tunne itseään sinuiksi savisiin saappaisiin viittaavassa univormussa. Nimikkeeseen liittyvä ongelma on sekä kansallinen että kansainvälinen. Eräänä osasyynä ongelmaan on englannin kielen ylivalta, eihän englannin maanmittaria merkitsevä termi *surveyor* merkitse useimmille yksinään yhtään mitään – ainakaan sillä ei ole mitään yhteistä maanmittauksen kanssa. Tajuttavaksi tullakseen – jos sittenkään – se vaatii tuekseen lisäämään kuten *land surveyor*, *geodetic surveyor* tai *quantity surveyor*. Kun anglosaksisessa kulttuurissa kiinteistörekisterillä ja katasterijärjestelmällä ei ole sitä asemaa kuin germaanis-pohjoismaisessa järjestelmässä, ei ole ihme, että tarve yhteisen termistön ja sanaston luomiseksi on ilmeinen. Tätä puutetta on yritetty poistaa mm. YK:n maatalousjärjestön FAO:n ja FIG:n yhteisprojektissa englantilais-ranskalais-espanjalaisen sanaston luomiseksi, samoin kansainvälisellä standardisointijärjestöllä ISO:lla on omat projektinsa jne.

Maanmittausalan koulutuksen eriytyminen lisää – ainakin näennäisesti – tarvetta uuden yleiskäsitteen luomiseen. Sen paremmin paikkatieto-osajat kuin kiinteistömanagement-asiantuntijatkaan eivät mieluummin tunnustaudu ”vain maanmittareiksi”. Maissa, joissa alan yhtenäiskoulutus on säilynyt, ei ammattikunnan nimen muutokselle ole samanlaisia paineita – varsinkaan, jos ammattikunta tuntee suurta yhteisyyttä opiskeluaajan tiiviin yhdessäolon ja ammatillisen järjestäytymisen kautta. Esimerkiksi tanskalaisien maanmittarien itsetuntoa ei nimi ole pahentanut.

Erityisesti paikkatietomarkkinoiden kansainvälisyys ja englanninkielisyys luovat painetta erilaisiin geo-pohjaisiin

ja geoinformaatikko-tyyppisiin nimiin. Eräissä maissa omakieliset termit on korvattu näillä geo-alkuisilla nimikkeillä. Tämä on saattanut olla jopa perusteltua, jos maanmittarin toimintaa kuvaamaan on alun perin tarvittu useita termejä (karttografiaa, geodesiaa, katasteritoimintaa ja fotogrammetriaa varten) eikä yleisnimitystä maanmittarille ole ollut. Akanvirtaan toimittaessa ollaan kuitenkin hakoteilla. Enpä usko, että geoinformaatikko, geomaatikko tms. vastaava termi taipuu kovin nopeasti kansan suussa pysyvään käyttöön. Uusi nimike tuskin liioin poistaisi ammattinimikkeiden tarvetta, ammatillisen nimikkeen rinnalla säilyvät niin kiinteistöinsinööri, kaavoitusjohtaja kuin kiinteistöpäällikkökin (vaikka viime mainittu tosin kääntynyt englanniksi – tarpeellisine ääntämishojeineen).

Sen sijaan, että puhuttaisiin maanmittari-nimikkeen korvaamisesta uudella, on pikemminkin tarvetta keskustella siitä, mihin ja millä tavoin maanmittarit voivat vaikuttaa. Näyttää siltä, että maanmittareista on Suomessa yhä suuremmassa määrin tullut pelkkiä teknisiä asiantuntijoita – erityisalasta riippumatta – samalla kun päätöksenteko on luisunut tai annettu muille ammattikunnille. Tämä kehitys näkyy niin kaupunkien organisaatioissa kuin poliittisessa päätöksentekokoneistossa. Ennen oli tapana, että eduskunnassa oli vähintään kolme maanmittaria ja useimmiten vielä yksi ministerinä. Nyt tämä poliittinen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen on väistynyt ja jäänyt muutamien harteille. Eikö haluta vai eikö uskalleta ottaa vastuuta?

Ammattilaisvaikuttajien vastuulla on tuoda esille uusia näkökulmia. Samakin asia näyttää eri näkökulmasta kovin erilaiselta. Vanhan valhe, emävalhe, tilasto-lurituksen uhallakin otan esimerkiksi vastikään julkistetut varallisuustutkimukset ja niiden pohjalta Suomessa ja Tanskassa suurin piirtein samaan aikaan käydyn rikkauskeskustelun. Suomessa uutinen oli varallisuuden jatkuva keskittyminen, kun rikkain kymmenes väestöstä omistaa lähes 40 % varallisuudesta.

Tanskassa samantyyppisestä tutkimuksesta johtopäätökseksi nostettiin julkisuudessa se, että yli 60-vuotiaat eli vanhin viidennes omistaa yli puolet varallisuudesta. Kun suurin osa varallisuudesta on kiinni asunnoissa – Suomessa kaksi kolmannesta – on uskottavissa, että tilanne molemmissa maissa on samansuuntainen. Vaikka otetaan huomioon, että vaurauden periytyminen onkin meillä nuorempaa perua. Mitä keskustelun suuntautuminen sitten kuvastaa? Tanskassa – ja Ruotsissa – keskustelun aiheeksi on nostettu vanhempien ikäluokkien vastuu ikäluokkaverotuksen kautta tai muilla keinoin maksaa osa jatkuvasti kasvavista vanhus- ja terveydenhuollon kustannuksista. Tanskassa pankit ovat lisäksi hyvällä menestyksellä ajaneet sisään ns. negatiivisen asuntolainajärjestelmän, jossa omistusasunto vähitellen myydään rahoituslaitokselle takaisin käyttöpääomaa vastaan. Kiinteistöissä oleva pääoma siirtyy näin perillisten sijaan omaan käyttöön mutta asumistaso säilyy ennallaan. Tarkoitushaluista tilastojen tarkastelua vai?

Suomessa keskustelu käy nousukauden loppuun saakka muutamien kasvukeskusten asunto- ja tonttipulan ympärillä. Olisiko meillä paikka jonkinlaiselle uusajattelulle? Ainakaan kaavoituksen puuttumisesta tai sen hitaudesta syytely ei tuo ratkaisua. Olisiko uudelleen aika maanmittaripäätäjille – heidän ammattiterminsä varmaan tulisi olemaan geopoliitikko?

MARKKU VILLIKKA
markku.villikka@fig.net